quando venit romam adductus ab his qui p̄erant iudeę ob hoc quia ceſarem appellauit. Nam cum veniſſet romam duobus annis manſit in libera cuſtodia. poſt etiam tranſiuit ad alias nationes quę erant in circumitu romę.

Leonis. Dyaboli· qui ſicut petrus inq̄t tanq̄ leo circumit rugiens q̄rens quem deuoret · q̄ cum non poteſt a iuſticia amouere: vel de vita vult tollere: ne alijs prodeſſet · quod quia non poteſt: inſultat ei apoſtolus.

Et aquilā. Aquila erat vir p̄ſul ę apud iſtos hoſpitabatur apoſtolus.

C. I.

Hanc epiſtolam apoſtolus tito ſcribit · quē creauit epiſcopū commonens eum fore ſollicitum eccleſiaſtica diſciplina. debet enim pontifex h̄re m̄n̄ā pietatē ⁊ p̄īs ſeueritatē · vt ſit fortis ſupb· ⁊ ſuauis modeſtis · vt non habens timoris angulum · nec elationis ſupcilium · vrat ⁊ luceat. vnde in veſte legalis pontificis erat coccus bis tinctus qui habebat ſpeciem ignis. Ignis autem duo facit · vrit ⁊ lucet. Ita ⁊ pontifex p̄dicationis gladio ſcilicet ignito eloquio vrere debet mordaci īcrepatione · ⁊ metuenda comminatōne ⁊ lucem fouendo blandis · ⁊ delectabilia promittēdo. Ideo de mānna dicitur · q̄ īdurebatur ad ignē ⁊ liqueſcebat ad ſolem. Et baculus pontificis ab inferiori pungit · ⁊ in ſummo ad anteriora extenditur in ſe rediens · q̄a eccl'aſticus doctor gladio verbi pungere debet · i · aſpere redarguere peccantes · quod eſt ex inferiori natura · et correctos in anteriora dirigere · ita tamen vt ad propriam conſcientiam ſui conſideratiōe redeat · ſi forte in ſe habeat quę alijs annunciat.

Tito relicto crete epiſcopo ex ſimplicitate ⁊ humilitate nimis patienti · P̄reſcripta ei ſua auctoritate, vtili: ſcribit de epiſcopali officio imperioſe ⁊ poteſtatiue tractando a nicopoli.

Eſt igitur intentio apoſtoli inſtruere Titum de epiſcopali officio atq̄ monere · vt illud imperioſe tractet · ⁊ hereticos vitet. Modus talis. P̄rio ſalutat. Deinde inſtruit eū de epiſcopali officio · docens eū quid agere debeat · ⁊ quales epiſcopos per ciuitates cōſtituere. Deinde q̄liter diuſos vel ſexu vel eta te vel ɔditōe īſtruere dēat. P⁹ea monet eū de vitādis hereticis.

Seruus conditōne · nō tn̄ peccati miſera ſeruitute. Sȝ Dei q̄dam nobilitate · q̄liter moyſes ⁊ dauid ſerui ſunt appellati ⁊ maria ancilla.

Secundum fidem electorum. Id ē · quā tenēt vel qua ſaluantur electi dei · ⁊ ideo pro ea magis laborandum.

ſ dyaboli vel neronis.
ſ vel uit.
leonis. Liberabit autem me domi
ſ etiam† ſ idem tibi ſpare licet
nus ab omni opere malo · ⁊ †ſaluū
ſ ducens.
faciet in regnum ſuum cęleſte: cui
gloria in ſęcula ſęculorum amen.
Saluta priſcam ⁊ aquilam: ⁊ one
ſ familiam† ſ ideo nominat illos · vt veniens per eos hos viſitet
ſifori domum . † Eraſtus remanſit
corinthi. Trophimum autem reliq̄
ſ propter imbres ⁊ frigora commonet vt autumno veniet
infirmum mileti · feſtina ante hie
mem venire. Salutat te cubulus
ſ vel pu.
⁊ prudens ⁊ linus ⁊ claudia: ⁊ fra
† ſ poſt ſalutationem fratrum ipſe ſalutat quaſi ſubſcribēs hoc modo do · ⁊c.
tres omnes. † Domin⁹ ihesus chri
† ſ Id eſt · maneat veſtra dilectio ſ ne admonitus iraſcaris · ſed potius
ſtus cum ſpiritu tuo. † Gratia vo
† ſ Id eſt · fiant vera que hactenus dixi.
biſcum †amen.

Epiſtola pauli ad Thimotheū ſecunda finit. Argumentum in epiſtolam ad Titum incipit.

Titū commonefacit ⁊ inſtruit de conſtitutione p̄ſbiterū · ⁊ de ſpirituali conuerſatione · ⁊ hereticis vitandis · qui in ſcripturis iudaicis credunt. Scripſit autē ei ab athenis.

Argumentum explicit. Epiſtola pauli prima ad titum incipit.

C. I.

In ſpem vitę ęternę. Hęc res hic fructus apoſtolici officij. Per hoc commendat officium apoſtolicum · non tepidi⁹ agendum.

Promiſit. Sed quō promiſit · cū nondum homines eſſent quib⁹ promitteret · quia ī eius ęternitate ⁊ in ipſo verbo eidē coęterno iam p̄deſtinatione fixum erat quod ſuo tempore futurum erat. Promiſit ergo ante tempora · quia in ſe ęterno ſic fixerat anteq̄ tēp⁹ eſſet · quod cuȝ creaturis cępit. Non enī poſſumus dicere fuiſſe aliquod tempus quādo deus nondum fecerat aliquid.

ſ nomine ſ humilitas non tollit poteſtatem ⁊
Paulus ſer
dignitatem.
uus dei. Apoſtol⁹
autē ihesu chriſti
ſ tenens ⁊ p̄dicans fidem.
ſecundum fidem electorum dei · et
ſ ſecundum. † ſ Eſt veritas in liberalibus artib⁹ que nichil ad chriſtianam religionem
agnitionē †veritatis · quę ſecundū
ſ id eſt · chriſti religionem.
ſ ⁊ hoc eſt · † ſ id eſt per hoc ſperans vitam eternā ;· ſ que quanto certior · tanto minus debet eſſe ſollicitior
pietatem eſt †in ſpem ·ı·vitę ęternę:
ſ vitam eternam.
quam promiſit qui non mentitur
ſ omnia† ſ vel eterna ſ quod idem eſt. ·ı· ſ non ſolum rei effectum · ſed ⁊ in p̄di · ⁊c.
de⁹ ante tempora †ſecularia. ·ı· ma
niſeſtauit autem temporibus ſuis
ſ ſcilicet
verbum ſuum in p̄dicatōne · quę
ſ vt fideli
credita eſt michi ſecundum p̄cę
† ſ Cui tu comparticeps. ſ cui in ſalute hominū minus obedimus · ſi quo modo remittimur
·ı· ſ Paulus inquam ſcribit hanc epiſtolam.
ptū †ſaluatoris noſtri dei ·ı·tito di
lecto filio ſecundum communem fi
† ſ Et in ſcribendo primum ſalutat in hunc modum ſ manifeſta ſunt hec.
dem: †gratia ⁊ pax a deo patre no
ſtro ⁊ chriſto ihesu ſaluatore no
ſ cū inde recederē
ſtro. Hui⁹ rei gratia reliqui te cre
ſ ad perfectionem† ſ mala in peccātibus addendo bonis ea que deſunt ⁊c.
te · vt ea quę deſunt †corrigas · ⁊ cō
ſ ſingulas ſ epiſcopos.
ſtituas per ciuitates p̄ſbiteros ·
ſ id eſt quales conſtituendos docui ſ ſcilicet
ſicut ⁊ ego tibi diſpoſui. Si quis
ſ non peccō ſ peccato criminali · vel infamia criminali ſ in quo ſpecies continētie et ſacramētum.
ſine crimine eſt · †vnius vxoris vir

Ante tempora ⁊c. Non recens p̄miſſio · ħ ante tp̄a omniū ſeculoꝝ · ⁊ vt certi⁹ ſit.

Manifeſtauit · cōgruis tēporib⁹ · ſ · verbū · i · filium · ħ eſt vita ęterna.

Filio ſecundū communem fidē. Id ē · catholicā nō priuatam alicui⁹ · catholicon grece: cōmune vel vniuſale d̄r latine.

Huius rei gratia. Primo dicit qd agere debeat ⁊ qualeſ ordinare p̄ſbiteros īcipiēs ita · hui⁹ rei gr̄a ⁊c. dū hęc recolit ſicut ei diſpoſuerat · monet exequi.

Preſbiteros. Vt paſtoralis curę onus facilius ſuſtineat · p multos diuiſum.

Sine crimine. Si dixiſſet ſine peccato · nullus ī eccleſia recte poſſet ordīnari miniſter. Multi eī baptizati fideles ſūt ſine crimine. ſine peccato ħo in hac vita neminem dixerim · non quia peccati aliquid remaneat qđ in baptiſmate non dimittatur. Sed q̄a nobis in huius vitę īfirmitate manentib⁹ q̄tidie fieri nō quieſcūt · qui fideliter orātib⁹ q̄tidie remittant. Quā libet valde iuſtū diſcutias in hac vita · nō eſt tn̄ ſine peccato. Vn̄ iohānes. Si dixerimus q: peccatum nō habemus · nos ipſos ſeducimus ⁊ veritas in nobis non eſt. Sed plane. Multi iuſti dicti ſunt ſine querela quod intelligit' ſine crimine. Nulla enī querela iuſta ē de his qui nō habēt crimen. Crimē ḡ eſt querela · i · peccatū graue accuſatōe ⁊ dānatōe digniſſimū · vt homicidium adulterium aliq̄ immūdicia fornicatōis · furtū fraus ⁊ hmōi · q̄ cum cęperit homo non habere incipit caput erigere in libertatem. Sed iſta inchoata eſt non perfecta libertas.

Vnius vxoris vir. Poſt baptiſmum · q: nouo homini nō ſtupra · nec aliqua quę ante fuerunt obſunt. Huic ſententię contradicit auguſ · his verbis acutius intelligunt qui nec eum qui cathecumin⁹ vel paganus habuit alteram · ordinandum cenſuerunt · quia de ſacramento agitur · non de peccato. Nam in baptiſmo peccata oīa dimittūtur. Et qui dixit. Si nupſerit virgo nō peccat; ſatis declarauit nuptias non eſſe peccatū. Propter

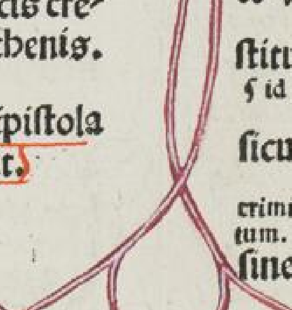

ſanctitatem autem ſacramenti ſicut femina. ſi cathecumina viciata eſt. non poteſt poſt baptiſmum inter virgines dei conſecrari: ita non abſurde viſū eſt bigamum non peccaſſe: ſed normam ſacramenti amiſiſſe. non ad vitę meritum. ſed ad ordinationis eccleſiaſtice ſignaculum neceſſariā. Et ſicut plures antiquorum patrum vxores ſignificauerunt futuras ex omnibus gentibus eccleſias vni viro ſubditas .i. xp̄o. Ita noſter antiſtes .i. ep̄ūs vnius vxoris vir ſignificat ex omnibꝫ gētibꝰ vnitatē. vni viro xp̄o ſubditam. Itaq̄ʒ ſicut duobꝰ dominis ſeruire. ſic ab vno deo apoſtatare. ⁊ in alteriꝰ ſuperſtitionem irę nō licet.

Filios habēs fideles. Nec ſaltem de luxuria accuſatos. vel ſibi non ſubditos. Alioquin nec ſpeſ in illo eſt corrigendi alios nec frontem habet ad alios taliuʒ cohabitatoꝛ.

Oportet enim ⁊c. Talis debet conſtitui. neceſſe eſt enim ad tractationem officiꝗ̄ eū eſſe ſine crimine. i. irreꝓhenſibilem ep̄m. hic aperte oſtendit preſbiterorum nomine ep̄os ſup̄ fuiſſe deſignatos.

Contradicunt. Contradicentes enim non vno modo intelligendi ſunt pauciſſimi quippe nobis contradicunt loquendo. ſed multi male viuendo. Quis enim audet apertiſſime loquendo contradicere veritati: Nō contradicunt multi lingua ſed vita. quos redarguere bonum opꝰ eſt. grandis ſarcina ๏ diuus arduus.

Dixit quidam ex illis. Augꝰ. Iſte fuit. Epigmenides creteſis in cuiꝰ libris hoc inuenitur. qui homo inter prophetas dei nō inuenitur. nec eius prophetia ad illa dei eloquia pertinet quę iudeis ſunt credita. ⁊ ideo nomen eius non commemorauit apoſtolus ſicut ſolet commemorare prophetas dei. dicens ſicut ⁊ dauid dicit vel eſaias. Vel cum tacitis nominibus illorum dicit ſicut ſcriptum eſt ⁊ ea ſcriptura intelligitur in qua eſt autoritas dei. Homo autem ineruditus. canis rabioſus veritati oblatrans auſus eſt dicere iſtum de prophetis iudęoruʒ fuiſſe. de quo ait apoſtolus. Dixit quidā ⁊c.

Dixit quidam ⁊c. Licet diuinę auctoritati vnde voluerit quod verū inuenerit teſtimonium ſumere. ſicut ⁊ paulus vt legitur in actibus apoſtolorum cum loqueretur athenienſibus. ait de deo. In illo viuimus mouemur ⁊ ſumus. ſicut ⁊ quidam ſm vos dixerunt. Et de athenienſis arę inſcriptione ait. Inueni aram in qua ſubſcriptum eſt. ignoto deo Ita diuina autoritas vndecunq̄ʒ ſumit. qđ neceſſarium inuenit. ſꝫ non omnia q̄ ibi ſcripta ſunt accipienda ꝯfirmat. vñ in lege ꝓceptum eſt iudęis vt ſi mācipium gentile emerent eius pili raderent. ⁊ vnguiū incremēta abſciderentur. Deinde ad vſus domeſticos aſſumeretur. ita vanis atq̄ʒ ſuperfluis gentilium ſupſtitionū ⁊ poetarum ſententijs abraſis ⁊ deciſis. qđ purū repertum fuerit ad miniſterium domus dei aſſumendum eſt.

Mandatis hominum. Quia mandata legis poſt manifeſtam veritatem iam hominum non dei mādata ſunt

Auertentium ſe a veritate. Sp̄ūalis intelligētię. Quicq̄d enī aduerſus veritatem opponitur hūana inueteratio ē. Ideo mādata hoīm ⁊ fabulas appellat q̄ narrāt qꝛ neſcientes vim ſcripturarū ⁊ interiora verborum legis colorē ſequuntur non ſaporeʒ. putant enī nunq̄ʒ recedenduʒ eē ab his quę moyſes tradidit vtpote de eſcarum dīa.

Omnia munda ⁊c. Quod ipſi negant ideo quia in lege quędam moyſes prohibuit. ⁊ ab immūdis mūda diſcreuit. Hoc autem non ſecundum naturas quas deꝰ creauit intelligi voluit: ſꝫ ſecundum ſignificationes. Omnia ergo munda ſunt mundis ſcdm naturas. Vnde in geneſi. Vidit deus cuncta quę fecerat ⁊ erant valde bona. Secundum ſignificationes q̄dam īmunda ſunt iudęis. nec nobis omnia apta ſunt. vel propter ſalutem corporum: vł propter conſuetudinē humanę ſocietatis.

Factis aūt negat. Si negatio non tantum lingua fit. ſed etiam factis. certe multos inuenimus antichriſtos qui ore confitentur chriſtum ⁊ moribus diſſentiunt ab eo. Quiſquis factis negat chriſtum antichriſtus ē. Tales ſunt omnes mali catholici. qui non verbis ſed factis negant. Nolite ergo eſſe tanq̄ʒ de fide ſecuri. adiungite fidei recte vitā rectaʒ vt chriſtum cōfiteamini ⁊ verbis vera docendo ⁊ factis bene viuendo. Nam ſi cōfitemini verbis ⁊ non factis. fides talium morum prope fides eſt demoniorum

ſ ſane fidei.
filios habens fideles. non in accuſatione luxurię: aut non ſubditos
Oportet enim epiſcopum ſine crimine eſſe ſicut dei diſpenſatorem.
non ſuperbum. non iracundum.
† ſ Id eſt. non aliorum mentes aliter q̄ʒ oporteat loquendo percutientem. vel non ferocem. non crudelem
non vinolentum. †non percuſſorē
ſ ſecularis.
non turpis lucri cupidum: ſed hoſ
ſ proximo
pitalem. benignum. ſobrium. iuſtū
ſ deo† ſ ab illicitis ira ſuperbia ⁊ huiuſmodi.
ſ amore.
ſanctum. †continentem. amplectē
tem eum qui ſecundum doctrinaʒ
ſ veracem.
eſt fidelem ſermonem: vt potens
ſit exortari in doctrina ſana: ⁊ eos
ſ obloquendo vel male viuendo
qui contradicunt arguere. Sunt
ſ in creta. ſ in ſe
enim multi etiam inobediētes va
ſ ad alios ſ circumuentionibus ⁊ cuiuſcunq̄ʒ generis fraudibus.
niloqui. ⁊ ſeductores. maxime au
† ſ Id eſt. de iudeis qui ſub nomine chriſti iudaizare docebant. renati enī in chriſto. non puri erāt chriſtiani. quia partim legem. partim chriſtum venerari volebant.
tem qui de †circūciſione ſunt. quos
† ſ ideo quia ipſi ſunt† ſ totam familiam.
oportet redargui: †qui †vniuerſas
domos ſubuertunt. docentes quę
† ſ Et hoc faciunt ſ terrene rei. vel vt faciant proſelitos ſicut dominꝰ dixit ſcribis ⁊ phariſeis. Circumitis mare ⁊ aridam. vt faciatis vnum proſelitum ſ pro terrenis acquirendis.
non oportet †turpis lucri gratia.
ſ vere tales ſunt† ſ qui eos nouerat† ſ quia eorum. bene naturā aperuit. ſ quod vtiq̄ʒ ad hoc dictum eſt. ne dei propheta videretur.
Dixit quidam †ex illis †proprius
ſ etſi etiā aliorū ſ non dei
ipſorum propheta. cretenſes ſemper mendaces.
ſ ſanguinem ſitientes
Malę beſtię. ventris pigri.
ſ guloſi ⁊ ideo pigri† ſ ne minus credas ei quia gentilis. verba eius commendat apoſtolus
† Teſtimonium hoc verum eſt.
† ſ docent quod non oportet† ſ non vt ſoles molliter.
†Quam ob cauſam †increpa illos dure. vt ſani ſint ī fide. nō
ſ .i. vt recte credant.
† ſ quia neſciunt vim ſcripturarum litteralis obſeruantie in qua nemo iuſtificatur apud deum
intendentes †iudaicis fabulis. et
ſ iam non dei. ſ vel auerſantiuʒ.
mandatis hominum auertentium
ſ docent enim de ciborum diſcretione cum nō ſit.† ſ Quaſi. vere ſe auertunt. quia. ſ humanis vſibus conceſſa ſ qui bona fide ſumunt ⁊ iuſti ſunt.
ſe a veritate. †omnia munda mundis.
ſ per peccatum† ſ qui non credunt in deuʒ vel deo.
coinquinatis autem ⁊ †infidelibus nichil †mundum: †ſed inquinatę ſunt eorum ⁊ mens ⁊ conſciētia.
† ſ quia non ſunt digni donis dei† ſ Quaſi. non ex cibo eſt coinquinatio eoruʒ. ſed ex malo intellectu ⁊ conſcientia peccatorum
ſ quia ſ verbis. ſ quidem.
Confitentur ſe noſſe deum. factis autēʒ negant: cum ſint abominati et incredibiles: et ad omne opus bonum reprobi.
ſ vnde iohannes qui dicit ſe noſſe deum ⁊ mandata eius non. c. mendax eſt ſ deo odibiles. ſ nec habiles credere. ſ a deo reprobati vt non habeant gratiam ad bene operandum.

C. II.

ſ Illi docent qđ non oportet.
Tu autem loquere quę dcent †ſanā
ſ ea† ſ .i. doctrinā ſane fidei
ſ ſcilicet ſ hortare
doctrinam. Senes vt ſobrij ſint.
† ſ prouidentes fidei neceſſaria† ſ vt habeant integram.
honeſti. pudici. †prudētes. †ſani in
† ſ Similiter ſani ſ dei ⁊ proximi ⁊ in ipſo ordine charitatis.† ſ tentationum ⁊ tribulationum
fide in †dilectione: in †patientia.
ſ hortare etiam ſ cē
Anus ſimiliter in habitu ſancto.
ſ crimina alijs imponentes vt ſolent facere adoleſcentulis.
nō criminatrices. non vino multo

C. II.

Suam doctrinam. Hęc ſunt q̄ ad bonos mores pertinent.

In habitu ſancto. Vt ſcilicet earum inceſſus motus vultus ſermo preferant ſanctitatem.

Non vino multo ⁊c. Solent enim eſſe quędam quę corporis frigeſcente luxuria vino ſe pro libidine dederunt

Bene docentes. Non quidem publice viros ſed priuate
Ut viros ſuos ament. Quos naturali affectu naturaliter diligunt·amēt etiā pudica dilectōe· vt ſcʒ cū pudore viris debitum potius reddāt q̄ꝫ exigant.
Ut non blaſphemetur. Hoc ad ſenes·ꝛ ad oīa ſuperiora pōt referre .q. hortare ſenes ꝛ anus ꝛ adoleſcentulas vt ita ſe habeant vt dixi·quod ideo facere debent: vt non blaſ. ꝛc.
Juuenes ſimiliter hortare. Quia iuuentus promptior ē ad lapſum·cōtineri iubetur qđ vt facilꝰ ſit: magiſtrū iubet formā eſſe· vt qđ docet verbis oſtendat factis· vt ita ꝓphani erubeſcant
In omnibus teip. ꝛc. His enī qui male viuit in cōſpectu eoꝝ quibꝫ ꝑpoſitꝰ eſt· quātū in ipſo ē occidit eos· etſi illi viuunt de miſericordia dī viuūt.
Ut doctrinam ſaluato·ꝛc. Hoc refertur ad oīa ꝑdicta·ſ· ad ſenes ꝛ anuſ ꝛ ꝑuoſ ·q· hortare oēs ꝑdcos vt ita ſe habeāt · vt ꝑ ſcriptuꝫ ē· vt ita ornēt in actibus ſuis doctrinam ſal· ꝛc.
Ornent. Ornamentuꝫ doctoris ē honeſta vita diſcipuli
Apparuit. Quia. Oēs monēdi ſunt· qa omnibꝫ natꝰ ē·nullum excluſit.
Uel gratia. Id ē·xps qui ē gratia dei vel grā dei ꝛ ſal· ꝛc ·i· deus ꝛ ſaluator noſter ·ſ·dei filiꝰ etſi inuiſibilis ſit in forma dei·tn̄ per grām apparuit in forme ſerui.
Et aduentum glorie ꝛc. Qui non in infirmitate vt prius ſed in gloria ꝛ poteſtate veniet ꝑmia daturus ſm merita qui ī primo aduētu adeo humilis fuit ꝙ non ſolū erudiuit·ſed etiā dedit ꝛc.
Sectatorem bonorū operum Quia ad hoc redemit

† ſ vel vt doceant adoleſ. prudentiam· vel adole·
hortare.
ſeruientes. † Bene docentes vt
prudentiā doceāt. Adoleſcētulas·
† ſ non modo carnali ſed ꝛ ſpirituali amore.
vt viros ſuos ament · † filios ſuos
† ſ doceant eas etiam eſſe ſ mentis intelligentia.
·¦· ſ corporis continentia
diligant·† prudentes· ·¦· caſtas· ſo/
ſ in cibo ꝛ potu.
brias · domus curam habentes·
† ſ vt non diuitijs vel nobilitate inflate viris ſuis
imperare deſiderent
benignas·† ſubditas ſuis viris: vt
ſ ſi male ſe habeant. † ſ doctrina euangelica. ſ ſi habent viros infideles quibus propēſius propter timorem dei obſequi debent vt hoc videntes non blaſphement nomen dei.
non blaſphemetur † verbum dei.
Juuenes ſimiliter hortare vt ſo/
† ſ augꝰ. aliter paſtor occidit oues quantum in ſe eſt· ꝛ ſi ille viuunt.
brij ſint. † In omnibus teipſum
prębe exemplum bonorum operū
ſ vite vel corporis ſ ne leuis ſꝫ autenticus
in doctrina·in integritate:in graui
ſ iuū ſit ſ loco dictum ꝛ tempore.
tate: Uerbum ſanum · irreprehen
ſ ·i· vobis contrarius.
ſibile·vt is qui ex aduerſo eſt· vere
atur: nihil habens malum dicere
ſ hortare. ſ q̄buſi
de nobis. Seruos ſubditos do/
bet tā bonis q̄ꝫ malis. ſ que non ſunt contra deū
minis ſuis eſſe · in omnibus placē
† ſ hoc modo placere poterunt cum non muſſitauerint cum dn̄i eos aliquid iuſſerint. ·¦· ſ eos debito ſeruitutis
tes·non † contradicentes· ·¦· nō frau
ſ etiam in minimis
dantes: ſed in omnibus bonam fi
ſ hoc refertur ad oīa.
dem oſtendentes: vt doctrinaꝫ ſal
† ſ bonis operibus ꝛ fide ·¦· ſ actibus ſuis.
uatoris noſtri dei † ornent ·¦· in om/
ſ per carnem ſ deꝰ per gratiam ꝛ ſi inuiſibilis.
nibus. Apparuit enim gratia dei ꝛ
† ſ ad vtilitateꝫ omnis generis hominū ſine quo non profuiſſet naſci ſ quantum ad ſe
ſaluatoris noſtri † omnibus homi/
† ſ Exemplo vite ꝛ doctrine in quo eum ſequi dēs
nibus † erudiens nos· vt abnegan
ſ vane culture ꝛ ignorantiā.
tes impietatem ꝛ ſecularia deſide/
ſ in nobis ſ ad ꝓximū ſ ad deū
ria·ſobrie ꝛ iuſte ꝛ pie viuamus in
ſ tam fragili ſ per hoc ſ certi ꝛ ſolliciti † ſ gloriam eternam
hoc ſeculo: expectātes † beatam ſpē
ſ vel manifeſtationem † ſ non hominis infirmi non mortalis·non paſſibilis vt prius
ꝛ aduentum glorię † magni dei · et
ſaluatoris noſtri iheſu chriſti. Qui
ſ non ſolū erudiuit ſ per hoc ſumus ſecuri de ſpe ſ ad hoc.
dedit ſemetipſum ꝓ nobis · vt nos
ſ per ſanguinem ſ tam
redimeret ab omni iniq̄tate: et mū
ab originali q̄ꝫ actuali ſ vel peculiarē·i· ꝓpriuꝫ
daret ſibi populum acceptabilem·
ſectatorem bonorum operū. Hęc

ſ neſcientibus ſ ſcietibꝰ ſ negligētes vel rebelles.
loquere ꝛ exhortare · ꝛ argue cum
ſ ita cū impio ſ ꝓ ſimplicitate
omni imperio. Nemo te contēnat.

C. III.

ſ Et ſi habes imperiuꝫ ſpirituale tamen admone
Admone illos
ſ regibus ꝛ ducibus ſ minoribus
principibus ꝛ poteſtatibus ſubdi
ſ illorum.
tos eſſe·dicto obedire · ad omne o
ſ nunq̄ꝫ ad malum
pus bonum paratos eſſe·nemineꝫ
ſ etſi premuntur ab illis
blaſphemare · non litigioſos eſſe:
ſ verbis ꝛ factis
ſed modeſtos: omnem oſtenden/
ſ quia ſic infideles ꝛ perfidi ad futuram ſpem vocari poſſunt † ſ bonos vel malos
tes manſuetudineꝫ † ad omnes ho
† ſ hoc ideo debemus·quia ꝛ nos aliquando fuimus quod ipſi · ſic ꝛ ipſi poterunt eſſe qđ nos ſumus per eandem gratiam
mines †. Eramus enim ꝛ nos ali/
quando inſipientes ꝛ increduli·er
ſ per mala opera ſ animi ſ car
rantes·ſeruientes deſiderijs ꝛ vo
nis ſ nocendi † ſ de aliorum ſucceſſibus.
luptatibus varijs·in malicia et † in
ſ ſi nocere non licuit † ſ vitam noſtrā ·¦· ſ deo vel alijs hominibus
uidia † agentes· ·¦· odibiles: odiētes
† ſ benignus ꝛ humanatus deus· vel larga miſericordia ꝛ clementia dei
inuicem. Cum autem † benignitas
† ſ mundo per carnem ſ vel nobis ꝑ fidem ſ apparuit·i·illuxit hominibus.
ꝛ humanitas † apparuit ſaluatoris
ſ qr nulla bona feceramus nos
noſtri dei · non ex operibus iuſti/
cię quę fecimus nos: ſed ſecunduꝫ
† ſ ita forſitan etiā illos qui adhuc īcreduli ſ iā ſpe future ſalutis
ſuam miſericordiam † ſaluos nos
·¦· ſ baptiſmi. ſ in quo depoſito veteri homine generatur nouus
fecit · per ·¦· lauacrum regeneratio/
† ſ quia qui credit quotidie magis ꝛ magis renouatur per ſpiritum in baptiſmo datum
nis † ꝛ renouationis ſpiritusſancti
ſ ſpiritum † ſ ad remiſſionem omnium peccatorum ad copiam virtutum
quem effudit in † nos abunde per
iheſum chriſtum ſaluatorem no/
† ſ ad hoc vt iſtud addat ·¦· ſ interim in preſenti
ſtrum: † vt ·¦· iuſtificati gratia ipſius
ſ etſi nonduꝫ
heredes ſimus ſecunduꝫ ſpem vi
ſecundum rē ſ verax † ſ iſte ꝙ chriſtus ſaluauit ꝛ heredes fecit.
tę ęternę. Fidelis eſt † ſermo. Et de
ſ predictis † ſ alios ſ vel volo te confirmare ſcꝫ eos qui credunt deo vt curent
his volo te † confirmare: vt curent
ſ alijs multis· vel ſibijpſis.
pręeſſe bonis operibus q̄ credunt
† ſ predicta ſ ideo volo te de predictis cōfirmare alios quia ſ in ſe
deo. † Hęc ſunt bona et vtilia ho/
ſ alijs ſ de his confirma. † ſ vbi nec ſalus nec vtilis ſcientia.
minibus. Stultas aūt † queſtioēs

nos chriſtus· vt purā vitam ſectātes ꝛ repleti operibꝫ bonis dī heredes eē poſſimus.
Argue. Jam nō aſpere accipitur cuꝫ ꝓ ſalute fieri ſciatur.
C. III.
Ad omne opus bonū ꝛc. Quaſi admone vt ad malū tardi ſint· ſed ad bonum pati ſcientes quid ſingulis perſolui oporteat quia ſingulis parat
Eramus et nos aliq·inſi. Etſi philoſophi eſſent quidam noſtrum· vera tamē ſapientia carebāt·
Benignitas. ꝑ quaꝫ dona nobis ſpiritualia abūde tribuit
Uel. Preeſſe. Id eſt·magiꝰ proficere ꝛ ſeipſis meliores fieri.

Hereticū hoīnem. Heretic⁹ eſt q̄ per verba legis legem impugnat. propriū eī ſenſum aſtruit ex verb legis vt prauitatē mē tis ſuę legiſ autoritate confirmet qui vitandi ſunt· quia frequentius correcti exercitatiores eſſent ad malum.

Proprio iudicio ſe damnat qui errorem laudat ⁊ veritatē vituperat.

Zenā legiſperitum ⁊c. Hoc dicit· nō quia pitior ſit appollo ſ; quia hui⁹ pfeſſionis erat in ſinagoga.

Apollo. Epūs fuit corinthiorū· q̄ ppter ſeditōez cōcitatā aduſū ſea pſeudo aplis diſceſſerat cū zena ſocio ſuo ad titū cretēſē epiſcopū. Sed corinthijs iā ſedatis p eplas pauli mādat tito· vt p̄uſq̄ʒ veniat nicopolim p̄mittat eos ita ſollicite· vt nichil ī viatico illis deſit.

Ut nihil illis deſit ⁊c. Ideo iubet ſumptus illis neceſſarios dari· q2 dignū erat vt q̄ ſpūalia tradebāt non illis deeſſent carnalia.

Philemoni coloſſenſi q̄ nulla eccleſiaſticę miniſtrationis p̄dit⁹ erat dignitate· ſ; vir laudabilis ī plebe familiares litteras mittit apl's p oneſimo ſeruo ei⁹ q̄ cum dāno ei⁹ fugerat· ſ; ab aplo audito euangelio baptizatus ē cui ⁊ veniā deprecatur aplus ſcribēs a roma de carcere. Et eſt intentō apli implorare veniam oneſimo apd̄ philemonē. Modus talis ē. prius ſalutat illū cum vxore et filio. deīde agit gratias deo de bonis eorū cōmendans fidem ⁊ charitatē eo2. poſtea philemonē obſecrat cū ei imparare poſſet· vt oneſimo pcatꝛ gr̄as deo agat: qui talem illum recepit vt non ſuū eſtimet· ſ; dilcīſſimū fratrē· ac deīde dic̄ vt parꝫ ſibi hoſpiciū ſpanti ad ipm̄ ire

ſ originum enumerationes. † ſ quas de lege faciunt vt de cibis quos alij aſſerunt diſcernendos. alij non
⁊ genealogias † ⁊ cōtentiones ⁊ pu
ſ vt quando inemendata ſcriptura de annis mathuſalem ⁊ de huiuſmodi alijs contraria vel ipoſſibilia ſentire videtur.
gnas legis deuita: Sunt enim in
ſ ſine fructu ſ falſe † ſ non ſolum hec deuita· ſed ⁊ correctionem poſtq̄ʒ bis feceris.
utiles ⁊ vanę. † Hereticum homi
nem poſt primam ⁊ ſecundam cor
ſ cur: ſ perdi
reptionem deuita· ſciens quia ſub
tus ſ incorrigibilis· ſ ⁊ quia ſciēter peccat· vel ⁊ cum ſit.
uerſuſ eſt qui eiuſmodi eſt: ⁊ delin
quit primo iudicio condemnatus
ſ vt interim prouideant cretenſibus dū ad me veneris
Cum miſero ad te arthemam aut
† ſ Ideo dicit quia vult eum videre cauſa affect⁹ ⁊ vt plenius confirmet in eccleſiaſtica diſciplina
tithicum· † feſtina ad me venire ny
copolim· Ibi enim ſtatui hyemare
ſ ſic erat in ſinagoga † ſ qui perfectus erat in ſcripturis.
zenam legiſperitum ⁊ † appollo ſol
† ſ eorūʒ que ad viaticū neceſſaria ſunt illis. ſ ita ſollicite.
licite premitte: vt † nichil illis deſit.
ſ vnde autem res illis ſ ·i· cretēſes vt ⁊ alij
Diſcant autēʒ ⁊ noſtri bonis ope
ſ ſibijpſis ſ dādo miſtris ſ nō ad quelibet.
ribus preeſſe ad vſus neceſſarios:
ſ Quia iuxta parabolam arbor que non facit fructum bonum excidetur ⁊ in ignēʒ mittetur. † ſ p pter compendium ſimul omnes conſalutatores ſignificat.
vt non ſint infructuoſi. † Salutant
te qui mecum ſunt omnes. Salu
ſ Id eſt· fideli affectu. ſ non ficte.
ta eos qui nos amant in fide. Gra
tia dei cum omnibus vobis amē.

Epiſtola pauli ad Titum explicit. Argumentum in epiſtolam ad philemonem incipit.

Philemoni familiares lr̄as facit pro oneſimo ſeruo eius: ſcribens ei ab vrbe roma de carcere per ſupraſcriptum oneſimum

Argumentuʒ finit. Epiſtola pauli ad philemonem incipit.

Paulus vinctus chriſti iheſu·
ſ cuius etiam cauſa tu debes miſereri.
⁊ thimotheus fra
† ſ fratri. ſ prouentu virtutum † ſ miniſterio predicationis.
ter philemōi † dilecto † adiutori no
ſ vxori eius vt ⁊ hec virum oret † ſ filio e⁹ coloſſenſium miniſtro vt ⁊ hic patrem exoret
ſtro· ⁊ apiē ſorori chariſſimę ⁊ † ar
† ſ toti familie vt ⁊ hi orent
chippo conmilitoni noſtro· ⁊ † eccle
† ſ Et ante alia ſalutat in hunc modum. ſ remiſſio peccatorum.
ſię quę in domo tua ē. † Gratia vo
ſ mentis ⁊ reconciliatio ad deum
bis ⁊ pax a deo patre noſtro et do
† ſ memorata bonitas mouere poteſt ad veniam
mino iheſu chriſto. † Gratias ago
deo meo ſemper memoriam tui fa
ciens in orationibus meis audiēs
ſ Id eſt· commendationem fidei tue ⁊ charitatis
† ſ fidem ⁊ charitatem.
charitatem tuam ⁊ fidem † quaʒ ha
† ſ p opera fidei ⁊ charitatis ſeruit ſāctis † ſ vel omnibus ſanctis.
bes in domino iheſu † ⁊ in † omnes
† ſ communicans fidei noſtre fides tua vel quod alijs tua communicans euidens ſit· vt hoc merito agnoſcatur omne bonum eſſe in te per chriſtum.
ſanctos: vt † cōmunicatio fidei tuę
euidens fiat i agnitione omnis bo
ſ hoc ideo oro· quia
ni in chriſto iheſu. Gaudiuʒ enim
ſ in corde. ſ in aduerſis.
magnum habui· ⁊ conſolationem
ſ que non ſolo virtutis habitu in corde viguit ſ; etiam extra in opere manifeſtata eſt † ſ † hac † ſ interni affectus ſ quia ſanctis vtenſilia miniſtrauit
in charitate tua: † quia † viſcera ſan
† ſ digne illos recipientem a ſuis laboribus quodammodo reſpirantes. ſ vel erga te
ctorum requieuerunt † per te frater
ſ quia ſeruis alijs multomagis mihi· quia ad bene faciendum promptus † ſ non dico poteſtatem ꝯtra tua licita
propter quod multam † fiduciaʒ ha
ſ per chriſtum iheſum ſ etiam
bēs in xp̄o iheſu iperandi tibi qd̄
ſ tuam vtilitatem ſ meā vel tuā
ad rem pertinet: propter charitatē
† ſ vnde ſupra. ſeniorem ne increpaueris ſed obſecra vt patrem † ſ vita et etate.
magis † obſecro † cum ſis talis vt
ſ ego ſ propter quod magis debes moueri.
paulus ſenex· nunc autēʒ † ⁊ vinct⁹
ſ inquam
iheſu chriſti. Obſecro te pro meo
† ſ et ideo tenerius diligo ſ ī fide † ſ cum eſſem.
filio quem † genui † in vinculis one
ſ dū infidelis ſ tua tollēdo.
ſimo· qui tibi aliquando inutilis
† ſ ſeruiendo· et per me tibi· cuius eſt quidquid tuus michi ſeruus fecit
fuit: † nunc autem ⁊ mihi ⁊ tibi vti
lis· quem remiſi tibi. Tu autem il
ſ vt filium vel meum in eo affectu. ſ va in plerīſq; cat
lum vt mea viſcera ſuſcipe filium
meum chariſſimum. Quem ego
voluueram mecum detinere: vt pro

Ideo ait paulus vinctus ⁊c· q· cui⁹ miſereri debes nō ē cauſa doloris· q̄d eris ſi immiſericors filiuʒ crucianeris.

Dilecto. Vel diligibili ſicut ī greco habetur· q̄· ſ· diligi meret.

Gratias ago. Poſt ſalutationē de bonis gr̄as agit ꝯmendās fidē ⁊ charitatem q̄ ideo ꝯmemorat· vt memorata boītas moueat eū ad veniam

Quā hēs in do· ihe· ⁊ in om· ſan· Quia eni in xp̄um credebat ⁊ eū diligebat: ⁊ ſāctis credebat ⁊ eos diligebat· ⁊ per opa fidei ⁊ charitatis chriſto ſeruiebat ⁊ ſanctis

Ut cōicatio ⁊c. Quaſi· fidem habes ⁊ charitateʒ in chriſto ⁊ in ſāctis· ita vt communicatio fidei tuę euidēs fiat· i· vt fides tua cōicans fidei noſtrę vel q alijs ex fide tua cōicas euidens ſit. Et ſ;

In agnitōe om· bo· in chri· ihe· i· ita euidens ſit· vt hoc merito cognoſcat' omne bonuʒ eſſe in te per chriſtum· id eſt· omniū bonorum ſufficientia. Vel ita. Memor ſum tui· ⁊ gratias ago ī orōnibus habitis de hoc.

Ut cōicatio fi· t· Id eſt· operatio fidei qua ſeruis chriſto ⁊ ſāctis. Euidens fiat in agnitione omnis bo. Quę ē In chriſto ihe. Id eſt cum cognitione boni ęterni· vt illud expectetur in premium. Hoc enim orat apoſtolus vt operatio eius cum cognitione fiat bonitatis id eſt· vt tali mente operetur· vt in futurū inde exſpectet premiū iheſum chriſtum non retributionem temporalium.

Uiſcera ſanctorum. Id eſt· filij ſanctorum chariſſimi vel erga te propenſius ſanctorum affectus quieuit te ſcilicet conſolante· ⁊ refrigeratus eſt· quia bonum te per omnia inuenerunt.

Uinctus. Non dicit apoſtolus qd̄ eſt nomē dignitatis ſ; vinctus qd̄ ē nomē humilitatis. q2 nō impat ſ; orat. Eſt enī hic interceſſio pro oneſimo Iō quę humilitatis ſunt ꝯmemorat incipiēs ab iniuria ſua· vt dignitatem epiſtolę ſuę faceret. Sicut eī peccati cauſa vinciri obprobriū eſt ſic ecōtra p xp̄o cuſtodie vincula ſuſtinere maxima gloria ē. Eo enī tpe ī cuſtodia erat

Obſecro te. Magnum eſt non de humili· ſed de ſublimi ſi ſe inclinat ⁊ obſecrat.

Senex. Seni mag' ętatis ſimilitudine debet obſequi.

Ut mea viſcera ⁊c· Oneſimū profugū recurrētem ad diuinū auxiliū